

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з наукової
роботи Західноукраїнського
національного університету
Микола ДИВАК
2025 р.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації У Ці на тему
«Економічна нерівність КНР як імператив формування соціальної
стратифікації населення»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
в галузі знань 29 – Міжнародні відносини
за спеціальністю 292 – Міжнародні економічні відносини**

Витяг

із протоколу засідання фахового семінару
кафедри міжнародних економічних відносин
від 25 серпня 2025 р., протокол № 3

ПРИСУТНІ: Завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, д. е. н., професор Зварич Р. Є.; завідувач кафедри міжнародної економіки, д. е. н., професор Зварич І. Я.; професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д. е. н., професор Монастирський Г. Л.; професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д. е. н., доцент Жуковська А. Ю.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Бучинська Т. В.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Мигаль О. Ф.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Баглей Р. Р.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. філ. н., доцент Батрин Н. В.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Болквадзе Н. І.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, доцент Братко О. С.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. філ. н., доцент Вергун Л. І.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Войтенко О. М.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Гомотюк В. О. (науковий керівник); доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Дем'янюк О. Б.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Живко М. А.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Длугопольська Т. І.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, PhD, доцент Луців Р. С.; доцент кафедри міжнародних економічних відносин, PhD

Сохацький О. Ю.; викладач кафедри міжнародних економічних відносин Мазур Н. С.; аспірантка У Ці.

Із присутніх 4 докторів економічних наук, 4 – фахівці за профілем поданої на розгляд дисертації.

Голова фахового семінару – доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Бучинська Тетяна Володимирівна.

Науковий керівник: доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Гомотюк Вікторія Олександрівна.

Рецензенти: професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету, д. е. н., професор Монастирський Григорій Леонардович; професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету, д. е. н., доцент Жуковська Аліна Юріївна.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Обговорення дисертаційної роботи здобувачки У Ці на тему «Економічна нерівність КНР як імператив формування соціальної стратифікації населення», подану на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 29 – «Міжнародні відносини» за спеціальністю 292 – «Міжнародні економічні відносини» щодо її рекомендації до захисту.

СЛУХАЛИ:

Доповідь здобувачки кафедри міжнародних економічних відносин У Ці про результати проведеного дослідження. Здобувачка обґрунтувала актуальність теми дисертаційної роботи, зазначила її мету та завдання, ознайомила присутніх із структурою та основними положеннями, представила основні результати дослідження, розкрила наукову новизну, теоретичну та практичну цінність отриманих результатів.

Доповідачці за змістом дисертації було задано 12 запитань, на які отримано вичерпні відповіді, зокрема:

1. Які причинно-наслідкові механізми пов'язують економічну нерівність із соціальною стратифікацією в сучасних суспільствах? (професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д.е.н., доцент Жуковська А. Ю.).
2. Як соціальні системи захисту та цільові програми соціального забезпечення сприяють інклюзивному економічному розвитку Китаю в умовах стратегії «подвійної циркуляції»? (професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д.е.н., доцент Жуковська А. Ю.).
3. Як економічні реформи Китаю одночасно зменшили бідність і водночас збільшили нерівність? (професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д.е.н., професор Монастирський Г. Л.).

4. Як запропонована концептуальна модель інтегрує перерозподіл доходів, інклюзивне зростання та регіональний баланс для зменшення нерівності в Китаї? (професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д.е.н., професор Монастирський Г. Л.).
5. Які основні показники використовуються для вимірювання економічної нерівності та які їхні переваги й обмеження? (завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, д. е. н., професор Зварич Р. Є.).
6. Яку роль відіграє система хукоу у зміцненні соціально-економічної нерівності в Китаї? (доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Мигаль О. Ф.).
7. Які структурні чинники сприяють збереженню нерівності доходів у Китаї незважаючи на швидке економічне зростання? (доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Войтенко О. М.).
8. Яку роль відіграє освіта у формуванні мобільності між соціальними шарами в Китаї? (доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. філ. н., доцент Батрин Н. В.).
9. Чим система державних фінансів Китаю відрізняється від систем держав добробуту щодо здатності до перерозподілу доходів? (доцент кафедри міжнародних економічних відносин к. е. н., доцент Живко М. А.).
10. Яку роль можуть відігравати цифрові технології в підвищенні ефективності та справедливості системи соціального забезпечення Китаю? (доцент кафедри міжнародних економічних відносин, PhD, доцент Луців Р. С.).
11. Чому важливо інтегрувати як кількісні, так і якісні показники при вимірюванні нерівності в контексті КНР? (доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Болквадзе Н. І.).
12. Наскільки ефективними були програми Китаю з подолання бідності у вирішенні проблеми нерівності? (доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к. е. н., доцент Бучинська Т. В.).

Рецензент, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д. е. н., професор Монастирський Григорій Леонардович відзначив, що актуальність теми зумовлена тим, що економічна нерівність у Китайській Народній Республіці виступає визначальним фактором трансформації соціальної структури суспільства. Високі темпи економічного зростання, досягнуті Китаєм за останні десятиліття, супроводжуються глибокими соціальними контрастами, які проявляються у розриві між доходами міських і сільських домогосподарств, між прибережними й внутрішніми регіонами, між поколіннями, а також у межах соціальних груп, обмежених у правах через дію хукоу-системи. Зростання коефіцієнта Джині та наявність регіональних дисбалансів створюють ризики соціальної поляризації, зниження рівня мобільності та посилення міжкласових бар'єрів.

До того ж, рецензент підкреслив сильні сторони дисертаційного дослідження У Ці. По-перше, відзначено наукову новизну – автор уперше розробив комплексну модель зменшення економічної нерівності, що поєднує інструменти перерозподілу, прогресивного оподаткування, інвестицій у людський капітал, цифрову інклюзію та інституційні реформи. Це дозволило сформулювати концептуальну основу, здатну не лише пояснювати сучасні процеси у Китаї, але й пропонувати практичні кроки для їх подолання.

По-друге, робота відзначається методологічною глибиною. Використано широкий спектр методів – від історичного аналізу еволюції нерівності у соціалістичних країнах до сучасних емпіричних індикаторів (Gini, Palma ratio, індекс Тейла, індекс Аتكінсона тощо). Вперше здійснено поєднання макроекономічного аналізу з мікрорівневими характеристиками мобільності, що дало можливість продемонструвати взаємозалежність між економічними показниками і соціальною структурою.

По-третє, робота має прикладну значущість. Запропоновані напрями політики (реформа хукоу-системи, освітні гранти, інвестиції у цифрову економіку, регіонально адаптивне оподаткування) відзначаються практичною цінністю та можуть бути використані як для удосконалення соціальної політики КНР, так і для порівняльних міжнародних досліджень.

Водночас професор Монастирський Григорій Леонардович виокремив ряд положень та висновків, які мають дискусійний характер. По-перше, простежується певна диспропорція між теоретичною та прикладною частинами: перший розділ є надзвичайно насиченим теоретичними оглядами, тоді як аналіз конкретних регіональних кейсів міг би бути розгорнутий більш детально. По-друге, цікавим виглядало б поглиблення порівняльного аспекту – наприклад, паралелі з країнами, що переживають подібні проблеми нерівності (Індія, Бразилія, держави Латинської Америки). Це дозволило б ширше висвітлити міжнародний контекст.

Висловлені зауваження сприятимуть кращому відображенню наукової та практичної значимості дисертаційної роботи. Підсумовуючи, дисертаційна робота У Ці на здобуття наукового ступеня доктора філософії є самостійним, завершеним і високоякісним науковим дослідженням, що поєднує наукову новизну, методологічну ґрунтовність і практичну значущість. Отримані теоретичні та практичні результати є обґрунтованими та сприяють вирішенню проблеми соціально-економічної нерівності в Китаї.

Оскільки дисертаційна робота відповідає усім встановленим вимогам, її можна рекомендувати до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 292 – Міжнародні економічні відносини.

Рецензент, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу, д. е. н., доцент Жуковська Аліна Юріївна, відзначила, що дисертація присвячена вивченню економічної нерівності та соціальної стратифікації в Китайській Народній Республіці – надзвичайно актуальній та важливій темі як для

китайської науки, так і для практики державної політики. Автор переконливо демонструє, що нерівність у Китаї має багатовимірний характер і проявляється у доходах, освіті, доступі до охорони здоров'я, цифрових можливостях та регіональних відмінностях.

Сильними сторонами дослідження є використання широкої емпіричної бази, опора на сучасні міжнародні теорії нерівності та розробка оригінальної концептуальної моделі зменшення соціальних диспропорцій. Важливим внеском є акцент на «нових лініях стратифікації» – цифровій та освітній нерівності, що особливо актуально в умовах швидкої модернізації та цифровізації Китаю.

Водночас, хоча дисертація підкреслює глобальну значущість дослідження, вона приділяє недостатньо уваги узгодженню своїх результатів із Цілями сталого розвитку Організації Об'єднаних Націй (ЦСР 10 – Зменшення нерівності). Такий зв'язок міг би суттєво підвищити міжнародну значущість роботи. Крім того, поглиблений аналіз міграційних та гендерних аспектів нерівності значно посилив би результати дослідження.

Загалом, дисертація являє собою міцний і цінний внесок у розуміння соціально-економічного розвитку Китаю. Вона поєднує наукову новизну з практичною значущістю, а отримані результати можуть бути застосовані при формуванні державної соціально-економічної політики.

Рецензент, Жуковська А. Ю., зазначила, що дисертація повністю відповідає вимогам для здобуття наукового ступеня Доктор філософії, та рекомендується до розгляду у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 292 – Міжнародні економічні відносини.

Науковий керівник, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, к.е.н., доцент Гомотюк В. О. зазначила, що в дисертації окреслено коло актуальних питань, пов'язаних з економічною нерівністю у КНР як чинником формування та трансформації соціальної стратифікації населення. Керівник наголосила, що результати роботи мають практичне значення, оскільки основні теоретичні положення щодо механізмів зменшення економічної нерівності та інклюзивного економічного розвитку можуть бути використані в практичній діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування та у подальших наукових дослідженнях.

Керівник зауважила, що результати дослідження отримані на основі використання сучасних методів аналізу, зокрема регресійного та кластерного аналізу, порівняльних емпіричних оцінок, а також опрацювання значного масиву наукових джерел. У дисертаційній роботі представлено нове вирішення важливого наукового завдання, що полягає в обґрунтуванні концептуальної моделі перерозподілу доходів, інклюзивного зростання та регіонального балансу для КНР, удосконаленні механізмів соціального захисту та дорожньої карти стратегічних реформ, а також розробці методики оцінки державної політики у сфері подолання нерівності.

Основні наукові розробки здобувача щодо структурних механізмів соціальної стратифікації та інституційних детермінант нерівності були використані при виконанні наукових проєктів Західноукраїнського національного університету, зокрема в межах міжнародних ініціатив Erasmus+ та госпдоговірних досліджень, а також впроваджені у практичну діяльність окремих компаній і організацій.

Автором вперше розроблено цілісну концептуальну модель подолання економічної нерівності в КНР, що базується на поєднанні інструментів перерозподілу, підтримки соціальної інклюзії, розвитку людського капіталу, цифрової та «зеленої» економіки, а також враховує специфіку регіональних дисбалансів і глобалізаційних викликів.

На окрему увагу заслуговує удосконалена дорожня карта стратегічних реформ для зменшення соціальної стратифікації в Китаї, яка передбачає коротко-, середньо- та довгострокові пріоритети політики, що включають цифрову трансформацію, механізми моніторингу та міжнародну співпрацю у сфері зменшення нерівності.

Достовірність результатів дослідження та об'єктивність наукових положень У Ці підтверджена: широким використанням емпіричних даних і сучасного програмного забезпечення; участю у виконанні міжнародних і національних наукових проєктів; апробацією результатів дисертаційної роботи на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Варто також зауважити, що дисертаційна робота виконана у відповідності до плану науково-дослідної роботи кафедри міжнародних економічних відносин Західноукраїнського національного університету.

Кваліфікаційна робота У Ці «Економічна нерівність КНР як імператив формування соціальної стратифікації населення», представлена на здобуття ступеня доктора філософії, є завершеним самостійним дослідженням, містить нові теоретико-прикладні результати у сфері міжнародних економічних відносин.

За фактичним змістом і формальними ознаками кваліфікаційна робота У Ці відповідає встановленим вимогам до дисертацій для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 292 – «Міжнародні економічні відносини», а її автор – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за даною спеціальністю.

В обговоренні дисертаційної роботи взяли також участь: д. е. н., професор Зварич Р. Є.; PhD, доцент Луців Р.С.; к. філ. н., доцент Вергун Л. І.; PhD Сохацький О. Ю.; к. філ. н., доцент Батрин Н.В.; к. е. н., доцент Бучинська Т. В..

У своїх виступах члени фахового семінару зазначили, що дисертаційна робота здобувачки У Ці виконана на актуальну тему, яка стосується проблеми економічної нерівності у КНР як імперативу формування соціальної стратифікації населення. Учасники обговорення відмітили значну теоретичну і практичну цінність отриманих результатів дослідження. Представлена робота відзначається належним рівнем наукової новизни, при цьому всі положення, представлені авторкою, розроблені самостійно та є обґрунтованими й підтвердженими емпіричними даними.

Члени семінару підкреслили, що здобувачка вперше запропонувала концептуальну модель перерозподілу доходів, інклюзивного зростання та регіонального балансу, удосконалила механізм інклюзивного економічного розвитку та розробила дорожню карту стратегічних реформ для зменшення соціальної стратифікації в КНР. Також було відмічено глибину проведених порівняльних і регресійних аналізів, що дозволили виявити закономірності та причини економічної нерівності, а також обґрунтувати практичні рекомендації для інклюзивного соціально-економічного розвитку.

Наукові досягнення здобувачки були апробовані на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, результати дослідження опубліковані у 8 наукових працях, зокрема у 3 статтях у фахових виданнях України, одній публікації у міжнародному науковому періодичному виданні та у матеріалах конференцій.

Представлена дисертаційна робота здобувачки У Ці відзначається високим рівнем наукової підготовки.

За результатами відкритого і всебічного обговорення кваліфікаційної роботи У Ці ухвалено висновок такого змісту:

На підставі результатів обговорення присутні на засіданні

ПОСТАНОВИЛИ:

Прийняти висновок щодо дисертаційної роботи У Ці на тему «Економічна нерівність КНР як імператив формування соціальної стратифікації населення» як такої, що відповідає вимогам, які заявлені до дисертації, та пропонувати Вченій раді університету затвердити висновок фахового семінару.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації

Обґрунтування вибору теми дослідження та її зв'язок із планами наукових робіт університету

Економічна нерівність у Китайській Народній Республіці (КНР) є однією з ключових проблем сучасного етапу її соціально-економічного розвитку, яка безпосередньо впливає на формування та поглиблення соціальної стратифікації населення. З одного боку, Китай демонструє унікальні результати економічного зростання, інтегруючись у світову економіку та формуючи нові центри глобального впливу. З іншого боку, стрімкі трансформаційні процеси супроводжуються загостренням диспропорцій між регіонами, містом і селом, різними соціальними

групами, що створює структурні виклики для забезпечення внутрішньої стабільності та сталого розвитку.

Актуальність теми зумовлена також тим, що досвід Китаю є цінним прикладом для аналізу суперечностей між високими темпами економічного зростання та ризиками соціальної поляризації. Для науки міжнародних економічних відносин дослідження цього феномена дозволяє не лише глибше зрозуміти специфіку розвитку другої економіки світу, але й розробити науково обґрунтовані рекомендації для інших країн, що перебувають у подібних умовах глобалізаційних викликів. Таким чином, вивчення економічної нерівності КНР як імперативу соціальної стратифікації населення має важливе значення для вдосконалення теоретико-методологічних засад міжнародних економічних відносин і сприяє формуванню практичних стратегій інклюзивного розвитку в глобальному вимірі.

Дисертаційна робота є складовою наукових досліджень Західноукраїнського національного університету, зокрема: фундаментального наукового дослідження на тему «Концепція відновлення та зеленої реконструкції України» (номер державної реєстрації 0124U000003); реалізації міжнародного проекту (Erasmus+ Jean Monnet Module) на тему «Європейська інклюзивна циркулярна економіка: пост-воєнний та пост-пандемічний модуль для України» (реєстраційний номер 101085640); госпдоговірного наукового дослідження на тему «Формування екологічного бренду компанії на зовнішніх ринках» (Договір № МЕВ-37-2024 від 25.04.2024 р.). Результати дослідження були використані логістичною компанією Yumen Shunte Logistics co., Ltd. (Довідка JUI № 22 від 08.05.2025 р.) та медіа агентством Gansu ZOSE Culture Advertising Media Co., Ltd. (Довідка JUI № 24 від 09.05.2025 р.).

Тема дисертації затверджена на засіданні вченої ради Західноукраїнського національного університету (протокол № 6 від 17.12. 2021 року).

Мета, завдання та методи дослідження. Об'єкт та предмет дослідження

Метою дисертаційного дослідження є комплексне вивчення впливу економічної нерівності в Китайській Народній Республіці на формування та трансформацію соціальної стратифікації, виявлення її структурних механізмів та наслідків для соціальної стабільності, а також розробка стратегічних рекомендацій, спрямованих на зниження диспропорцій і забезпечення інклюзивного соціально-економічного розвитку.

Відповідно до поставленої мети в дослідженні визначено такі завдання:

- дослідити концептуальні та методологічні підходи до вивчення економічної нерівності;
- визначити теоретичні засади соціальної стратифікації в контексті економічної нерівності;
- проаналізувати інституційні та структурні детермінанти нерівності в КНР;
- дослідити динаміку та структуру доходної і майнової нерівності в КНР;

- оцінити емпіричні індикатори та тенденції соціальної стратифікації китайського суспільства;
- вивчити державну політику та інституційні механізми реагування на економічну нерівність;
- розробити концептуальну модель зниження економічної нерівності;
- обґрунтувати механізм інклюзивного економічного розвитку КНР;
- запропонувати дорожню карту стратегічних реформ щодо зменшення соціальної стратифікації в КНР.

Об'єктом дослідження є економічна нерівність та соціальна стратифікація населення.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних та прикладних аспектів, що визначають процес економічної нерівності як імператив формування соціальної стратифікації населення.

Методи дослідження. Для досягнення визначеної мети в дисертаційній роботі використано комплекс наукових методів (теоретичних, історичних, емпіричних та інших), поєднання яких дала змогу виконати всі поставлені завдання. У дисертації застосовано такі методи: метод теоретичного узагальнення (для систематизації концептуальних підходів до економічної нерівності), історичний метод (для простеження еволюції у соціалістичних контекстах), метод діалектичного пізнання (для дослідження взаємозв'язків із соціальною стратифікацією), метод аналогій та порівняльного аналізу (для аналізу динаміки в КНР), методи індукції та дедукції (для формулювання політичних коригувань), методи аналізу, синтезу та обробки даних (для оцінки стану та ролі у стратифікації), метод моніторингу (для аналізу ризиків і викликів), регресійний аналіз (для ілюстрації взаємозв'язку між річними темпами зростання ВВП Китаю та індексом Джині), кластерний аналіз (для надання порівняльної візуальної інтерпретації нерівності з використанням двох загальноприйнятих показників: індексу Джині та частки доходу, що припадає на 10% найбільш забезпечених), а також метод візуалізації даних (для графічного представлення ключових положень і результатів дослідження).

Наукові положення, розроблені особисто дисертантом та їх новизна

Наукова новизна одержаних результатів дисертаційної роботи полягає у комплексному теоретико-методологічному обґрунтуванні економічної нерівності та соціальної стратифікації населення КНР, розробці концептуальної моделі зменшення економічної нерівності, удосконаленні механізму інклюзивного економічного розвитку та формуванні дорожньої карти стратегічних реформ, спрямованих на зниження соціально-економічної стратифікації китайського суспільства.

Наукові результати, що характеризують новизну проведеного дослідження полягають у такому:

вперше:

— запропоновано концептуальну модель перерозподілу доходів, інклюзивного зростання та регіонального балансу для КНР; яка перерозподіляє доходи за допомогою вертикальних інструментів та горизонтальних трансфертів; забезпечує інклюзивне зростання через доступ до зайнятості, людського капіталу, інклюзивної інфраструктури, підтримку підприємництва, інновацій та зеленої економіки; забезпечує регіональний баланс через механізми фіскального вирівнювання, програми регіонального розвитку, інфраструктуру зв'язку, розвиток місцевого потенціалу та місцеві інтервенції; та забезпечує збільшення місцевих доходів та доступ до послуг, зменшення нерівності (місто-село; регіональна), посилення фіскальної спроможності та легітимності, а також стійку, справедливую динаміку зростання;

удосконалено:

— механізм інклюзивного економічного розвитку в КНР, який включає інструменти для зміцнення систем соціального захисту та цільові програми соціального забезпечення, що в поєднанні з інструментами для підвищення прогресивності податкової системи відкривають шляхи для розширення доступу до якісної освіти та професійної підготовки та зосереджені на інституційній реформі системи Хукоу для зменшення розриву між містом і сільською місцевістю та розширення участі вразливих груп в економічній діяльності;

— дорожню карту стратегічних реформ для зменшення стратифікації в китайському суспільстві, яка охоплює короткострокові, середньострокові та довгострокові політичні пріоритети з метою координації регіональної політики та міжпровінційного вирівнювання ресурсів, що включає цифрову трансформацію та розумне управління для покращення надання послуг, містить систему моніторингу та оцінки ініціатив проти нерівності, спрямовану на міжнародну співпрацю та адаптацію передового досвіду у сфері зменшення нерівності;

— методикку оцінки державної політики та інституційних відповідей на економічну нерівність; проведено кластерний аналіз економічної нерівності в різних країнах, використовуючи такі показники, як співвідношення податків до ВВП, структура доходів та соціальні витрати, що позиціонує Китай серед країн з помірною нерівністю поряд із США, Мексикою та Туреччиною; проведено регресійний аналіз зростання ВВП за індексом Джині, який виявив помірну негативну кореляцію, згідно з якою вище зростання має тенденцію до зменшення нерівності, але не вирішально; проведено порівняльний аналіз кризових заходів та впливу нерівності, підкреслено, що самого лише зростання недостатньо для забезпечення справедливості, натомість проактивні перерозподільні заходи є важливими для досягнення інклюзивного розвитку та подолання довгострокових структурних диспропорцій; встановлено, що КНР значною мірою покладається на оподаткування на основі споживання, насамперед ПДВ, та значні внески на соціальне забезпечення, які фінансують масштабну інфраструктуру та цільові соціальні програми, але ця система менш

перерозподільна, ніж моделі держави загального добробуту в розвинених економіках;

набули подальшого розвитку:

– дослідження динаміки та структури нерівності доходів і багатства в КНР, зокрема перетворення Китаю з аграрної економіки на глобальний промисловий та технологічний центр у поєднанні зі стійкими відмінностями між регіонами, міськими та сільськими районами, професіями, рівнем освіти та статтю; оцінено програми скорочення бідності та їх вплив на нерівність у КНР, включаючи стратегію «Go West», програму New Socialist Chelsea та порядок денний «Common Prosperity», спрямовані на пом'якшення соціально-економічних дисбалансів;

– дослідження емпіричних показників та тенденцій соціальної стратифікації китайського суспільства; простежено еволюцію соціальної структури від політично визначених категорій у маоїстському Китаї до економічно обґрунтованих страт після реформ Ден Сяопіна; встановлено соціально-економічні характеристики та тенденції, зокрема доступ до освіти, медичних послуг та житла для соціальних страт у КНР; доведено, що китайське суспільство характеризується елітами, зростаючим середнім класом та вразливими нижчими групами, такими як мігранти та працівники неформального сектору; та встановлено, що середній клас став рушійною силою зростання, зумовленого споживанням, але залишається дуже залежним від майнового багатства та схильним до коливань ринку;

– концептуальні та методологічні підходи до вивчення економічної нерівності, зокрема типологія економічної нерівності, включаючи нерівність у доходах, багатстві, можливостях, регіональну, глобальну, міжпоколіннєву, гендерну та соціально-групову нерівність; аналіз ключових економічних теорій, що пояснюють походження та збереження нерівності; дослідження показників та індексів для вимірювання нерівності як основних інструментів для емпіричних досліджень;

– теоретичні підходи до соціальної стратифікації в контексті економічної нерівності; встановлено причинно-наслідкові механізми, що пов'язують економічну нерівність та стратифікацію: доступ до освіти, сегментація ринку праці, просторова сегрегація, політична влада, культурне відтворення та нерівність у сфері охорони здоров'я; досліджено соціальну мобільність та бар'єри для висхідного руху в стратифікованих суспільствах, спричинені структурними та культурними факторами;

– інституційні та структурні детермінанти нерівності в КНР; оцінено роль глобалізації та реконфігурації китайської стратифікації, зокрема вплив глобалізації та технологічних змін на економічний динамізм та поглиблення стратифікації через створення нових форм виключення; описано регіональні диспропорції та урядову політику «збалансованого розвитку» в КНР, зокрема проаналізовано нерівність за кількома вимірами – секторальним, регіональним та соціально-демографічним.

Обґрунтованість і достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які захищаються

Теоретико-методичною основою дослідження стали наукові праці провідних економістів, статистичні дані та аналітичні матеріали Світового банку, Міжнародного валютного фонду (МВФ), Програми розвитку ООН (UNDP), Національного бюро статистики Китаю, інших міжнародних організацій та аналітичних центрів, національні стратегії розвитку, законодавчі акти щодо соціальної рівності, наукові статті, монографії та інтернет-ресурси.

Щоб досягти поставленої мети та вирішити завдання дослідження, у дисертаційній роботі використано сукупність загальнонаукових і спеціальних методів, зокрема: метод теоретичного узагальнення (для систематизації концептуальних підходів до економічної нерівності), історичний метод (для аналізу еволюції в соціалістичних контекстах), метод діалектичного пізнання (для дослідження взаємозв'язків із соціальною стратифікацією), метод аналогій та порівняльного аналізу (для вивчення динаміки нерівності в КНР), методи індукції та дедукції (для формулювання політичних коригувань), методи аналізу, синтезу та обробки даних (для оцінки стану та ролі нерівності у соціальній стратифікації), метод моніторингу (для дослідження ризиків і викликів у соціально-економічному розвитку), регресійний аналіз (для ілюстрації взаємозв'язку між річними темпами зростання ВВП Китаю та індексом Джині), кластерний аналіз (для порівняльної візуальної інтерпретації нерівності за двома загальноприйнятими індикаторами: індексом Джині та часткою доходу, що належить верхнім 10%), а також метод візуалізації даних (для графічного представлення ключових положень і результатів дослідження).

Практичне значення роботи

Практичне значення результатів дисертації полягає в тому, що основні теоретичні положення дослідження економічної нерівності, соціальної стратифікації населення та шляхів коригування політики зменшення економічної нерівності в КНР можуть бути використані в практичній діяльності державних органів, місцевого самоврядування та в подальших наукових розробках..

Повнота викладення матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок у них автора

Основні результати дисертаційного дослідження опубліковані в 8 статтях загальним обсягом 2,63 д. а. (з них особисто автору належить 2,63 д. а.), зокрема: 3 статті були опубліковані в журналах категорії «Б» переліку наукових і фахових видань України за спеціальністю: 292 «Міжнародні економічні відносини»; 1

публікація в міжнародному науковому періодичному журналі; 4 публікації у матеріалах конференцій.

Основні положення та результати дисертації У Ці відображено в таких публікаціях:

Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:

1. Wu Qi. China's socio-economic transformation and economic inequality in the era of modern technologies. *Інноваційна економіка*. 2025. Вип. 1. С. 67-75. URL: <https://doi.org/10.37332/2309-1533.2025.1.8> (0,86 д.а.).

2. Wu Qi. Empirical analysis of economic inequality in China. *International Scientific Journal "Internauka". Series: "Economic Sciences"*. Volume 4. 2025. URL: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-4-10862> (0,65 д.а.).

3. Wu Qi. The digital divide as a new layer of social stratification in china's innovation economy. *Економіка та суспільство*. 2025. № 73. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-73-98> (0,44 д.а.).

Статті в міжнародному науковому періодичному журналі:

4. Wu Qi. The dynamics of disparity: Unraveling the population-driven economic inequality in China. *Journal of higher education research*. 2024. Issue 1, pp. 20-22. URL: <https://doi.org/10.32629/jher.v5i1.2122> (0,2 д.а.).

Статті в інших виданнях апробаційного характеру:

5. Wu Qi. Nature of economic inequality as an imperative for the formation of social stratification of the population. *Економічний і соціальний розвиток України в XXI столітті: національна візія та виклики глобалізації: матеріали XIX Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених*. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. С. 35-36. (0,1 д.а.).

6. Wu Qi. The socio-economic inequality IN China: analyze of trends. *Innovative processes of economic and socio-cultural development: domestic and foreign experience: proceedings of the XVII International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students*. Ternopil: WUNU, 2024. P. 119-120. (0,1 д.а.).

7. Wu Qi. Wealth Inequality in China. *Innovative processes of economic and socio-cultural development: domestic and foreign experience: proceedings of the XVIII International Scientific and Practical Conference of Young Scientists and Students*. Ternopil: WUNU, 2025. P. 132-134. (0,18 д.а.).

8. Wu Qi. Economic inequality of the PRC. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції «Міжнародна економіка в умовах кліматичних змін: глобальні виклики». Тернопіль: ЗУНУ, 2025. С. 188-189. (0,1 д.а.).

Текст дисертаційної роботи пройшов перевірку на наявність текстових запозичень за допомогою інтернет-сервісу StrikePlagiarism. За результатами

Ухвалили:

Пропонувати Вченій раді університету затвердити такий склад разової спеціалізованої вченої ради:

Головою разової спеціалізованої вченої ради призначити: д. е. н., професора, Зварича Романа Євгеновича, завідувача кафедри міжнародних економічних відносин Західноукраїнського національного університету.

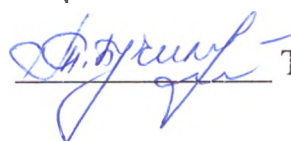
Рецензенти: д. е. н., професор Монастирський Григорій Леонардович, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету; д. е. н., доцент Жуковська Аліна Юріївна, професор кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету .

Опоненти: д. е. н., професор Хаджинов Ілля Васильович, ректор Донецького національного університету імені Василя Стуса; д. е. н., професор Булатова Олена Валеріївна, професор кафедри міжнародних фінансів Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Рекомендувати новоствореній разовій спеціалізованій вченій раді прийняти дисертаційну роботу до захисту.

Головуюча на засіданні

к. е. н., доцент, доцент кафедри
міжнародних економічних відносин

Тетяна БУЧИНСЬКА